

ערבות הדדית

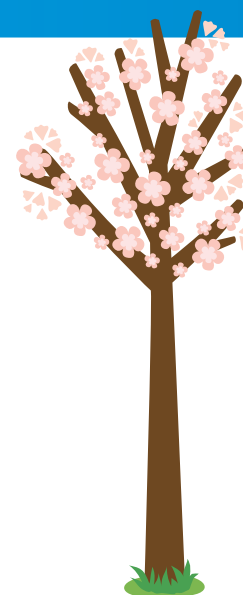
פעילויות להעמקה,
הרחבה, עיון והפעלה לסרט

'הרפתקאות אסי ויהונתן בתלמוד הישראלי -
ערבות הדדית'

'כל ישראל חברים'

ילדים יקרים ואהובים.

תארו לעצמכם, שיש בנק המזכה אתכם בכל בוקר בסכום של 86,400 ש"ח. היתרה אינה עוברת מיום ליום. כל לילה, כל סכום שלא הוצאתם במשך היום - נמחק. מה הייתם עושים? מוציאים כל שקל כמובן. לכל אחד מאיתנו בנק שכזה. שם הבנק: זמן.

בכל בוקר אנו מזוכים ב- 86,400 שניות שיהיו רק באותו היום! בכל לילה מה שלא נוצל לטובה, הולך לאיבוד והיתרה אינה עוברת ליום המחרת. בכל יום נפתח החשבון מחדש ובלילה מה שנותר נמחק. אם לא השתמשת במה שהיה בחשבון - ההפסד כולו שלכם. אי-אפשר לחזור אחורה. גם אי-אפשר למשוך כנגד המחר. על מנת להבין מהו ערכה של שניה אחת - שאלו את האדם שניצל מתאונת דרכים... ואנחנו כילדים מבינים יותר שעל מנת להבין מהו ערכה של אלפית שניה - שאלו את הספורטאי שזכה "רק" במדליית כסף.

כדאי מאוד להשקיע את זמנינו על מנת להשיג ממנו את הכי טוב. אני מבקש להודות ולהוקיר את הנהלת ה"תלמוד הישראלי" שנותן לנו כלי מדהים לנצל את הזמן בימי הקיץ.

**ישר כח וברכת קיץ טוב ובריא לכולנו
הרב איתאל בר לוי, ראש האגף לתרבות יהודית**

הורים וילדים, ידידי ולומדי התלמוד הישראלי!

נס גדול קרה לנו. זכינו שיש לנו ארץ ומדינה לתפארת- עם נופים נהדרים, אנשים מקסימים, היסטוריה ייחודית, סיפורים מדהימים ועתיד מזהיר.

זו הארץ אשר עיני ה' אלוקינו בה, הארץ אותה הבטיח הקב"ה כבר לאברהם אבי האומה הראשון, הארץ אליה התפללו, חלמו, כמהו, ועלו יהודים מכל קצוות תבל במשך אלפי שנים.

נס גדול קרה לנו ואנו בני הדור שזוכה לחיות בארץ האהובה שלנו, לאכול מפריה ולשבוע מטובה, ולראות אותה בשגשוגה ופריחתה.

המפעל החינוכי של התלמוד הישראלי, בא לחבר בין העבר לעתיד, בין התלמוד לישראליות, ובין הורים לילדים, גאה ושמח להציג לכם בשיתוף האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך מיזם חינוכי חדש ומרתק- סדרת סרטים וחוברות לימוד- במגוון נושאים הקשורים הן לתלמוד ולערכי הנצח של עם ישראל, והן לחיים העכשוויים שלנו כאן ועכשיו.

אנו בטוחים שתמצאו עולם ערכי עשיר ומגוון, עניין והנאה הן בצפייה בסרטים והן בחוברות הללו- ובכך תעשירו את עולמכם, תתחזק זהותכם היהודית והישראלית, ותוסיפו זמן איכות ערכי אישי ומשפחתי לחייכם. מגוון תכנים, עלונים, וחומרי לימוד והעשרה חוויתיים נוספים ומרתקים מחכים לכם באתר התלמוד הישראלי- נשמח לראותכם גם שם.

בברכה

ענבל הלל

רכזת הפרויקט

חיים פרייליכמן

יו"ר חבר הנאמנים

אבי רט

מנהל חינוכי ועורך

מאיר יעקבסון

מייסד ועורך

ערבות הדדית

לצפייה בסרטונים סרקו את הבקודים

חלק ד'

חלק ג'

חלק ב'

חלק א'

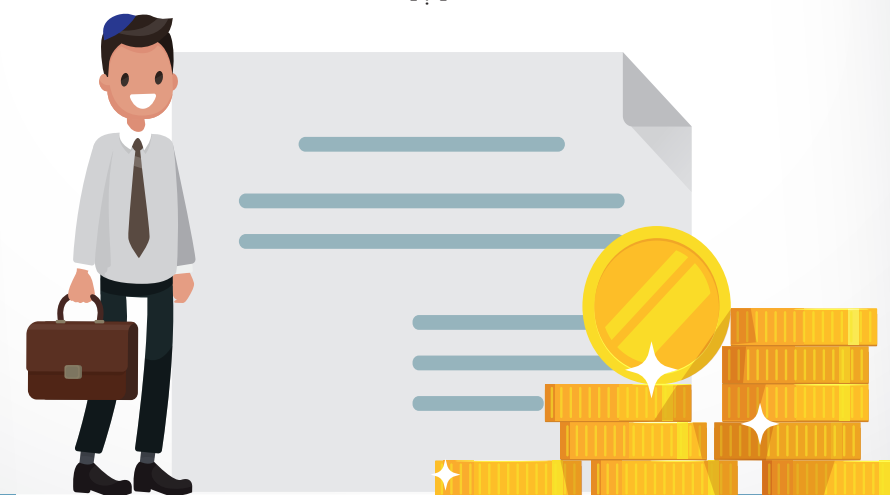
מהי עֲרָבוּת?

עֲרָבוּת

אחריות, עֲרָבָה, התחייבות בכתב או בעל פה לפרעון הלוואה אם הלווה לא יוכל לפרעה.

עֶרֶב

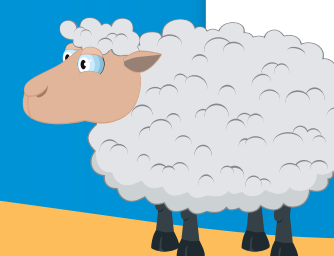
- מי שמקבל על עצמו לשלם חוב של מישהו אם הלה לא יפרעהו למועד, או מי שמקבל על עצמו אחריות לדבר-מה. אחראי.

חֵשֶׁה

- לשורש ע. ר. ב. יש שלוש משמעויות:
- טעים ומתוק - ערב לחיך.
 - מחובר - מעורב זה עם זה.
 - אחראי - ערב כלפי האחר.

באמירה "כל ישראל ערביין זה בזה" יש שילוב של שלושת המשמעויות- הסבירו כיצד כל אחת מהן באה בו לידי ביטוי!

מקורות בתנ"ך

בראשית מ"ג, ח-ט

ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפנו. **אנכי אערבנו** מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחסאתי לך כל הימים.

שאלות

- כיצד שכנע יהודה את יעקב לתת לבנימין לרדת איתם למצרים?
- כיצד באה לידי ביטוי הערבות של יהודה מאוחר יותר?

2.

בראשית מ"ד ל"ב-ל"ד

כי **עבדך ערב את הנער** מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחסאתי לאבי כל הימים. ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני והנער יעל עם אחיו. כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברע אשר ימצא את אבי.

שאלות

- מהי מילת המפתח בה משתמש יהודה הן בדברו אל יעקב אביו [בקטע הקודם] והן בדברו אל יוסיף אחיו?
- מה מציע יהודה ליוסף באופן מעשי, כדי לממש את ערך הערבות בין האחים?
- מה הייתה תגובת יוסף להצעה הזו?

3.

במדבר לב א'-ו'

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה. ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר. עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבונו ואלעלה ושכם ונבו ובען. הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה. ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו את הירדן. ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן **האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשובו פה?**

שאלות

- מה ביקשו בני גד ובני ראובן ממשה?
- מה היתה תגובתו של משה? מדוע הגיב כך?
- באיזה תנאי הסכים משה לבסוף לבקשתם?

משימות והפעלות

השלימו את האמרות הבאות באמצעות מילים מהרשימה למטה:

2.

שלח
על פני המים כי ברבות
הימים תמצאנו

4.

כי יהיה בך אביון באחד שעריך...
לא את לבבך ולא
את ידך מאחיק האביון

1.

המדליק נר מנר -
הנר דולק וחברו אינו

3.

כל המקיים
אחת מישראל, כאילו קיים
מלא

5.

יהי ביתך
לרווחה, ויהיו
בני ביתך

רשימת מילים:
נפש, לחמך, חסר, עולם, תקפוץ,
עניים, פתוח, תאמץ.

4.

ישעיהו נ"ח א'-ח':

קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך והגד לעמי
פשעם ולבית יעקב חטאתם. ואותי יום יום ידרשון
ודעת דרכי יחפצון כגוי אשר צדקה עשה ומשפט
אלהיו לא עזב ישאלוני משפטי צדק קרבת אלהים
יחפצון. למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע
הן ביום צמכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו. הן
לריב ומצה תצומו ולהכות באגרף רשע לא תצומו
כיום להשמיע במרום קולכם. הכזה יהיה צום
אבחרו יום ענות אדם נפשו הלכך כאגמן ראשו
ושק ואכפר יציע הלזה תקרא צום ויום רצון לה. הלא
זה צום אבחרו פתח חרצבות רשע התר אגדות
מוטה ושלח רצוצים חפשים וכל מוטה תנתקו.
הלא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא
בית כי תראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם.
אז יבקע כשחר אורך וארכתך מהרה תצמח והלך
לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

?

אלו

1. כיצד מנסים עם ישראל להתקרב אל ה'?
2. מדוע הוא לא נענה להם? מה הטעות שלהם?
3. אלו דברים אומר הנביא שצריך לעשות כדי להיות רצויים לה'?

5.

מגילת רות, פרק א', פסוק א'

ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש
מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני
בניו. ושם האיש אלימלך...

רש"י - וילך איש - עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא
מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין שהיתה
עינו צרה בעניים הבאים לדוחקו לכך נענש.

?

אלו

1. מה הייתה הבעיה המרכזית של העם בתקופה
המתוארת בפסוק?
2. מה היו הציפיות של האנשים דווקא מאלימלך?
3. מה היה חטאו הגדול של אלימלך לפי רש"י
שבגללו נענש?

מקורות תלמודיים

א.

"וכשלו איש באחיו" - איש בעוון אחיו,
מלמד שכולן ערבים זה בזה. (מסכת
סנהדרין דף כ"ז)

?

אלו

- מה הכוונה של "ערבים זה בזה"?
- כיצד לומדים זאת מהפסוק "וכשלו איש באחיו"?

ה.

אמר רבן גמליאל: הואיל וכך היה אלך
ואפייס את ר' יהושע. כאשר הגיע לביתו ראה
שקירות ביתו מושחרים. אמר לו: מכותלי
ביתך אתה ניכר שפחמי אתה. אמר לו: אוי
לו לדור שאתה פרנסו שאי אתה יודע בצערן
של ת"ח במה הם מתפרנסים ובמה הם
נזונים. (מסכת ברכות דף כ"ח)
(הרקע לסיפור: רבן גמליאל כגע בכבודו של
ר' יהושע כמה פעמים, ובעקבות זאת העבירו
חכמים את רבן גמליאל מהנשיאות. בסופו
של דבר החזירו אותו, והוא הלך להתפייס עם
ר' יהושע וגילה שהוא פחמי. ר' יהושע מותח
ביקורת על כך שרבן גמליאל, כמנהיג הדור,
לא מודע לקשיי הקיום של החכמים האחרים)

?

אלו

- מדוע אמור היה רבן גמליאל לדעת על מצבו
האישי של רבי יהושע?
- עד כמה עלינו לברר את מצבם של האנשים
שסביבנו?

ז.

תנו רבנן: בזמן שישראל שרויים בצער, ופירש אחד מהם, באים שני מלאכי השרת
שמלווים לו לאדם, ומניחים לו ידיהם על ראשו ואומרים: פלוני זה שפירש מן הציבור
אל יראה בנחמת ציבור... בזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם: אלך לביתי ואוכל
ואשתה ושלום עליך נפשי... אלא יצער אדם עצמו עם הציבור, שכן מצינו במשה
רבנו שציער עצמו עם הציבור, שנאמר "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו
וישב עליה" - וכי לא היה לו למשה כר אחד או כסת אחת לשבת עליהם? אלא כך
**אמר משה: הואיל וישראל שרויים בצער אך אני אהיה עמהם בצער. וכל
המצער עצמו עם הציבור זוכה ורואה בנחמת ציבור.** (מסכת תענית דף י"א)

?

אלו

- למה צריך אדם לצער את עצמו עם הציבור?
הרי לכאורה זה לא מועיל לאף אחד.
- מה אנחנו לומדים מכך על הקשר בין כל היהודים?

3.

שכל ישראל נקראו נפש אחת... ואם חטא
אחד מהם - **כולם ערבים זה בזה.** למה
הדבר דומה? לבני אדם שהיו באין בספינה,
נטל אחד מקדח והתחיל קודח תחתיו.
אמרו לו: שוטה! אתה קודח תחתך, והמים
נכנסין וכולן אבודין! (אוצר המדרשים,
ילמדנו, עמ' 225)

?

אלו

- מה היתה טעותו של האיש במשל?
- כיצד חטא שאדם עושה בביתו יכול
להשפיע על כל ישראל?

ה.

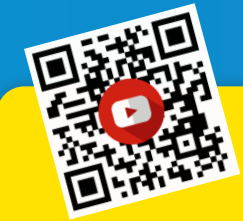
מעשה בתלמיד אחד מתלמידי ר' עקיבא
שחלה, ולא נכנסו חכמים לבקרו. ונכנס ר'
עקיבא לבקרו. ובשביל שכבד ורביץ לפניו
- חיה. אמר לו: רבי, החייתני! יצא ר' עקיבא
וְדָרַשׁ: **כָּל מִי שְׂאִינוּ מִבְּקָר אֶת הַחוּלָה,**
כָּאֵלוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים. (מדרש תנחומא וירא ג)

?

אלו

- כיצד הציל רבי עקיבא את חיי התלמיד?
- האם יש הבדל בין אדם שעושה מעשה רע,
לאדם שנמנע מלעשות מעשה טוב?

קראו את השירים וצאו אל השאלות

אני ואתה נשנה את העולם מילים - אריק איינשטיין

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,

זה לא משנה -
אני ואתה נשנה את העולם.

אני ואתה ננסה מהתחלה,
יהיה לנו רע, אין דבר זה לא
נורא,

אמרו את זה קודם לפני,

זה לא משנה -
אני ואתה נשנה את העולם.

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,

זה לא משנה -
אני ואתה נשנה את העולם.

1. האם שניים באמת יכולים לשנות את העולם? ומה לגבי אדם אחד?

2. איך אפשר לגרום להמונים לבוא אחרינו ולהצטרף אלינו?

3. אז מה אם "אמרו את זה קודם לפני"? מה זה יכול לגרום לנו לחשוב?

4. מה הייתם רוצים לשנות בעולם? איך הייתם עושים זאת?

5. איך השיר מבטא את הרעיון של ערבות הדדית?

אנשים טובים באמצע הדרך מילים - נעמי שמר

תפקחו את העיניים, תסתכלו סביב
פה ושם נגמר החורף ונכנס אביב
בשדה ליד הדרך יש כבר דגניות
אל תגידו לי שכל זה לא יכול להיות

אנשים טובים באמצע הדרך

אנשים טובים מאוד

אנשים טובים יודעים את הדרך

ואיתם אפשר לצעוד

איש אחד קנה לי ספר בן מאה שנה
איש אחר בנה כינור שיש בו מנגינה
ואישה טובה אחרת לי נתנה את שמה
ומאז אני בדרך שרה במקומה

אנשים טובים...

איש אחד יבנה לי גשר כדי לחצות נהר
איש אחר יצמיח יער במורדות ההר
ואישה טובה אחרת, אם יהיה קשה
רק תצביע אל האופק ותבטיח ש -

אנשים טובים...

וממש כמו צמחי הבר הבודדים
הם עוצרים תמיד את החולות הנוודים
הרקיע מתבהר, וכבר אפשר לראות
אנשים על אם הדרך מחכים לאות

אנשים טובים...

1. מיהם בעיניכם "אנשים טובים"?

2. מהו מעשה טוב?

3. האם פגשתם אנשים כאלה? איפה? מתי?

4. האם גם אתם אנשים טובים?

5. ספרו על מעשה טוב שראיתם.

6. ספרו על מעשה טוב שעשיתם.

7. איזה מהמתנות בשיר הייתם רוצים לקבל, ומדוע?

5 4 3 2 1

1. אני אוהב את כולם

5 4 3 2 1

2. אני מכבד את כל החברים

5 4 3 2 1

3. אני עוזר למי שצריך

5 4 3 2 1

4. אני דואג רק למי שקרוב אלי

5 4 3 2 1

5. אכפת לי רק מעצמי

5 4 3 2 1

6. אני שונא את מי ששונא אותי

5 4 3 2 1

7. לא אכפת לי מאנשים שאני לא מכיר

5 4 3 2 1

8. חשוב לי שהחברה תהיה מגובשת

5 4 3 2 1

9. אני מוכן לוותר ולהתאמץ לטובת אחרים

5 4 3 2 1

10. אני שמח כשחברים שלי מצליחים

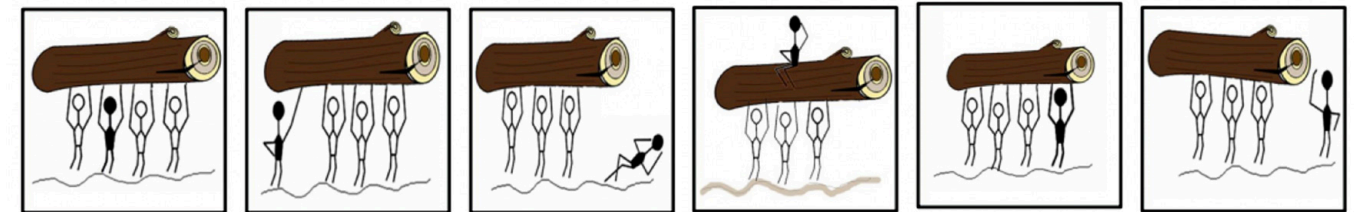
סמנו ליד כל אחד מהמשפטים הבאים עד כמה אתם מזדהים אתו,

מ-1
(בכלל לא)
עד 5
(מאד מזדהה)

הביטו היטב בתמונות הבאות וענו על השאלות:

1. אלו איורים ממחישים לדעתכם מצב רצוי, ואיזה לא רצוי?
2. מה היתרונות והחסרונות בכל מצב?
3. מה האיור הכי מרגיז? למה?
4. מה היה קורה אם כולם היו עושים כמו הדמות הכהה?
5. כיצד אתם הייתם נוהגים?

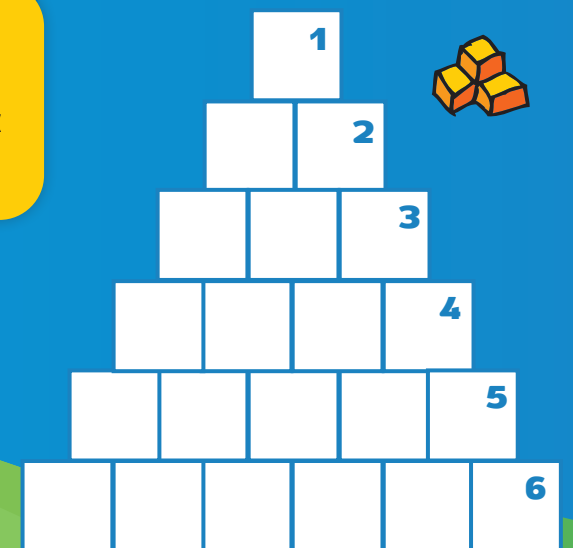

השלימו את הכירמדה הבאה:

1. האות הראשונה בא"ב.
2. קרוב משפחתי, בן הורי.
3. מישור שאינו אני.
4. קריאה של מובילים.
5. קריאה שמעניקה את ההובלה לאחר.
6. ההכרה בתפקיד המוטל עלינו.

אחרי שענינו על התשובות, מה אנחנו לומדים מהסדר שלהן? שקודם כל צריך אדם להיות אחראי על עצמו, אחר כך על הקרובים אליו, ואחר כך על מעגלים יותר רחבים, עד שלוקחים אחריות על כל מה שקשור אלינו. אבל חשוב להתקדם לפי הסדר ולא לדלג על שלבים!

(טוֹטטא 'טוֹטטא 'טוֹטטא 'טוֹטטא 'טוֹטטא 'טוֹטטא)

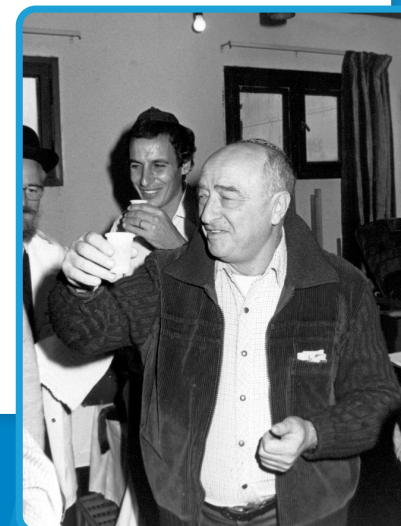
דמויות מעוררות השראה- ערבות הדדית

שמחה הולצברג ז"ל (1924-1994)

שמחה הולצברג היה ידוע בכינויו "אבי הפצועים". הוא נולד בפולין, איבד את משפחתו בשואה והשתתף במרד גטו וורשה. לאחר מכן התחתן ועלה לארץ. הוא נהג לבקר בקביעות אנשים שאושפזו בבתי חולים לחולי נפש, ולאחר מלחמת ששת הימים הקדיש את זמנו לסיוע לחיילי צה"ל הפצועים, נכים, אלמנות ויתומים, תמך בהם נפשית וכלכלית והשתתף בשמחותיהם. כמו כן פעל להנצחת השואה. בהלווייתו אמר עליו ראש הממשלה יצחק רבין: "קשה מאוד היה להתחרות בשמחה באהבת הארץ, ועוד היה קשה, כמעט בלתי אפשרי, להתחרות בו באהבת האדם: האיש שהיה אוד מוצל מאש השואה, דאג דאגת-אמת למדינת ישראל, מקלטם של פליטי השואה ועשה הכל ובכל הלב, כדי שלא נשכח. השואה הנוראה ליוותה אותו כצל כל ימיו והייתה חומר הדלק שהזין את אהבתו למדינה, לפצועים, לנכים, למשפחות השכולות".

אבי הפצועים שמחה הולצברג
(Wikipedia, נווהשאנן)

הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל (1965-2020)

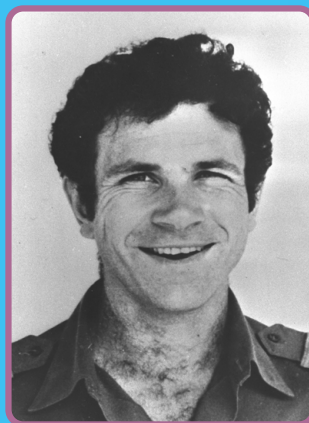
הרב אברהם ישעיהו הבר היה מייסד עמותת "מתנת חיים", המעודדת תרומות כליה ומסייעת לתורמים ולנתרמים. הוא עסק בחינוך והוראה, ולאחר שעבר בעצמו קריסת כליות ונזקק לקבל תרומת כליה, החליט להקדיש את חייו בסיוע לחולי כליות אחרים. לשם כך יסד את עמותת מתנת חיים, שבעשר שנות קיומה תרמו דרכה למעלה מ-1000 אנשים. במרץ 2016 קיבל את מגן שר הבריאות למתנדבים מצטיינים. בנימוקי ועדת הפרס נכתב כי הוא מקדיש לילות כימים לשינוי התפיסה הרווחת לגבי תרומות איברים מן החי, ובכך מעניק חיים למאות חולי כליות בישראל. הרב הבר נפטר ב-2020 לאחר שנדבק בנגיף קורונה, ואשתו הרבנית רחל ממשיכה את פעלו וניהול העמותה.

הרב אברהם ישעיהו הבר
זצל (חיים מאירסדורף)

יוני נתניהו הי"ד (1946-1976)

יוני נתניהו היה מפקד סיירת מטכ"ל, שנהרג במהלך המבצע לחילוץ בני הערובה באנטבה. שירת בצנחנים ובסיירת מטכ"ל, לחם במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום כיפור, והשתתף במבצעים מיוחדים רבים. ב-1976 נחטף מטוס ובו נוסעים ישראלים בידי מחבלים והובא לאוגנדה, והמחבלים איימו להרוג את בני הערובה אם לא ייענו דרישותיהם. יוני נתניהו הוביל את סיירת מטכ"ל במבצע נועז שבו הצליחו לוחמי צה"ל להגיע לאוגנדה ולהחזיר משם את השבויים בשלום לארץ, אולם נהרג תוך כדי לחימה והמבצע נקרא על שמו. "מבצע יונתן" המחיש את הערבות ההדדית של עם ישראל, בשמה יצאו חיילים לסכן את עצמם בקצה העולם כדי להציל יהודים.

יוני נתניהו
(אוסף התצלומים הלאומי)

"תלמוד ישראלי"

הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגישים דורות, מחברים עולמות.

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי?

להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי? יש לנו פתרון בשבילכם!

התלמוד הישראלי- סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם** עד פתח הבית!

לרישום סרקו את הקוד.

